Muutosehdotukset LaVin mietintöluonnokseen – HE 246/2020 vp

Muutetaan mietinnön kappale 23 kuulumaan seuraavasti:

(23) Valiokunta on asian käsittelyssä säilytysaikojen osalta arvioinut muun muassa sitä, ovatko tapaajien ja muiden vankiin yhteyttä pitävien henkilöiden tietojen kahden vuoden ja turvallisuustietorekisterin viiden vuoden poistoajat mahdollisesti liian lyhyitä. Valiokunta on myös arvioinut sitä, tulisiko kyseiset tiedot säilyttää rekisterissä vähintään vankilassaoloajan. Toisaalta valiokunta on arvioinut ehdotuksia siitä näkökulmasta, ovatko säilytysajat riittävän lyhyitä muun muassa tarpeellisuusvaatimuksen näkökulmasta. ~~Edellä selostetun, sekä saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esityksessä ehdotettuja säilytysaikoja kokonaisuutena arvioiden lähtökohtaisesti asianmukaisina. Valiokunta katsoo, että sääntelyn vaikutuksia on kuitenkin tältä osin syytä seurata.~~

Lisätään uusi 23 a kappale kuulumaan seuraavasti:

Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta toteaa, että tapaajia ja muita vankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevien tietojen poistaminen rekisteristä kahden vuoden kuluttua tapaamisajankohdasta tai muusta yhteydenpidosta tarkoittaisi käytännössä sitä, että pitkäaikaisvankien tapaajatiedot poistuvat jo kesken rangaistuskauden. Tätä on pidettävä ongelmallisena laitosturvallisuuden ylläpitämisen näkökulmasta. Sama koskee turvallisuustietorekisterissä olevia tietoja, joihin voi sisältyä muun muassa vangin kirjeenvaihtoon ja puheluihin liittyviä tietoja, vangin turvatarkastukseen liittyviä tietoja, Rikosseuraamuslaitoksen saamia vihjetietoja sekä tietoja poikkeuksellisista turvallisuutta vaarantavista tapahtumista vankilassa.

Lisätään uusi 23 b kappale kuulumaan seuraavasti:

Ottaen huomioon tapaajia ja muita vankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevien tietojen käyttötarkoitus (laitosjärjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen) sekä turvallisuustietorekisterin sisältämien tietojen käyttötarkoitus (vankeusrangaistuksen aikaisten rikosten estäminen ja laitosturvallisuuden ylläpitäminen) voidaan tällaisia tietoja pitää lakivaliokunnan käsityksen mukaan tarpeellisina vielä pitkään niiden rekisteröimisen jälkeen. Lakivaliokunnan aikaisemmissa asiantuntijakuulemisissa ilmi käynyt viime vuosina vankiloissa tapahtunut järjestäytyneen rikollisuuden aseman merkittävä vahvistuminen alleviivaa myös riittävän pitkien enimmäissäilytysaikojen tarpeellisuutta. Lakivaliokunta katsoo näin ollen, ettei mainittujen tietojen enimmäissäilytysaikoja tule lyhentää nykyisestä.

Lisätään uusi 23 c kappale kuulumaan seuraavasti:

Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, ettei hallituksen esityksessä ehdotettua pidemmille säilytysaikojen enimmäisajoille ole unionin oikeudesta johtuvia esteitä, kun säilytyksen enimmäisajalle on relevantit perusteet tarpeellisuusvaatimukseen nähden. Lakivaliokunta myös toteaa, että voimassa olevan lain mukaiset tietojen poistamisajat on alun perin säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella, ja että perustuslakivaliokunta on lakivaliokunnalle antamassaan lausunnossa PeVL 27/2021 vp edelleen painottanut, että mitä pidemmäksi tietojen säilytysaika muodostuu, sitä olennaisempaa on huolehtia tietoturvasta, tietojen käytön valvonnasta ja rekisteröidyn oikeusturvasta.

Muutetaan kappale 124 kuulumaan seuraavasti:

31 §. Tietojen tarkistaminen ja poistaminen henkilörekistereistä. (124) Pykälä sisältää säännökset tietojen tarkistamisesta ja poistamisesta henkilörekistereistä. Valiokunta on edellä yleisperusteluissa todetuin tavoin arvioinut ehdotettuja säilytysaikoja ja pitänyt niitä ~~lähtökohtaisesti asianmukaisina.~~ osittain liian lyhyinä. Siksi lakivaliokunta ehdottaa esitetyn 31 §:n 1 momentin 4 kohdan muuttamista siten, että 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tapaajia ja muita vankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevat rikosseuraamusrekisterissä olevat tiedot poistettaisiin viimeistään 5 vuoden kuluttua tapaamisajankohdasta tai muusta yhteydenpidosta ja tapaamiskieltoa koskeva tieto viimeistään 5 vuoden kuluttua kiellon päättymisestä. Lisäksi lakivaliokunta ehdottaa 31 §:n 1 momentin 6 kohdan muuttamista siten, että 11 §:ssä tarkoitetut turvallisuustietorekisterin tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua viimeisestä merkinnästä.

Hyväksytään 1. lakiehdotuksen 31 § seuraavasti kuuluvana:

31 §

Tietojen tarkistaminen ja poistaminen rekistereistä

Henkilöä koskeva tieto poistetaan Rikosseuraamuslaitoksen rekisteristä, kun se ei ole enää tarpeellinen rekisterin käyttötarkoituksen kannalta. Tiedot poistetaan kuitenkin viimeistään seuraavasti:

1) 6 §:ssä tarkoitetut rikosseuraamusrekisterissä olevat tiedot 10 vuoden kuluttua henkilön viimeisestä rikosseuraamusrekisteriin merkitystä vireillä olleesta täytäntöönpanoasiasta;

2) 7 §:ssä ja 8 §:n 1–3 momentissa tarkoitetut rikosseuraamusrekisterissä olevat tiedot 5 vuoden kuluttua siitä, kun henkilö on viimeksi vapautunut Rikosseuraamuslaitoksen yksiköstä tai lopettanut yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen;

3) 8 §:n 4 momentissa tarkoitetut rikosseuraamusrekisterissä olevat tiedot 2 kuukauden kuluttua tiedon merkitsemisestä rekisteriin;

4) 10 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut rikosseuraamusrekisterissä olevat tiedot 5 vuoden kuluttua tapaamisajankohdasta tai muun yhteydenpidon ajankohdasta ja tapaamiskieltoa koskeva tieto 5 vuoden kuluttua kiellon päättymisestä;

5) 10 §:n 3 momentissa tarkoitetut rikosseuraamusrekisterissä olevat tiedot 1 vuoden kuluttua asiointiajankohdasta;

6) 11 §:ssä tarkoitetun turvallisuustietorekisterin tiedot 10 vuoden kuluttua viimeisestä merkinnästä;

7) 12 §:ssä tarkoitetun asianomistajarekisterin tiedot puolen vuoden kuluttua siitä, kun kyseinen vanki on vapautunut vankeudesta, johon liittyi kyseinen ilmoittamisvelvollisuus.

Tietoihin 5 §:n 2 momentin nojalla kuuluva biometrinen kasvokuva ja sormenjälkitieto on poistettava rekisteristä kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun rangaistus on suoritettu tai tutkintavankeus taikka muu Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön ottamisen peruste on päättynyt.

Teknisen valvonnan tallenteet on hävitettävä viimeistään kuukauden kuluttua tallentamisen päättymisestä, jollei niiden säilyttäminen ole välttämätöntä 8 tai 11 §:ssä säädettyyn tarkoitukseen.

Rekisterinpitäjän tai sen määräämän Rikosseuraamuslaitoksen yksikön on tarkistettava rekisterin sisältämien tietojen tarpeellisuus seuraavasti:

1) 10 §:ssä tarkoitetut rikosseuraamusrekisterin tapaajia ja muita vankiin tai tutkintavankiin yhteyttä pitäviä henkilöitä koskevat tiedot joka toinen vuosi ja asioijia koskevat tiedot kerran vuodessa;

2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut rikosseuraamusrekisterin tiedot vähintään joka kolmas vuosi;

3) turvallisuustietorekisterin sisältämät tiedot vähintään kerran vuodessa.

Edellä 9 §:ssä tarkoitettujen sosiaalihuollon tietojen tarkistamiseen ja poistamiseen rekisteristä sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettua lakia sekä sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista annettua lakia.

Kaikki henkilöä koskevat tiedot poistetaan tietojärjestelmästä viimeistään vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.